

1.

De mens geboren uit een vrouw

De tekst van lied 1 heeft Oosterhuis ontleend aan het boek Job (14:1-3a). Hij is ook te vinden in de oude *Liturgie van de overledenen*, in het 'officie', ergens tussen de vele psalmen en preekfragmenten van kerkvader Augustinus, als de vijfde les van de *Metten* (ochtendgebeden). Oosterhuis gebruikt hem als een soort motto, een beginselverklaring:

De mens geboren uit een vrouw -

*als een bloem ontluikt hij
en wordt afgesneden*

als een schaduw vluchtig

en bestaat niet.

En voor zo een opent Gij uw ogen?

Maar terwijl de tekst van Job hier eindigt in een vraag, loopt die van Oosterhuis uit op een antwoord:

Ja, voor zo een opent Gij uw ogen.

Dit positieve antwoord op een vertwijfelde vraag meent de dichter – die ook *bijbels* theoloog is – te mogen geven op grond van heel de Schrift die om het boek Job heen staat en waaraan het ook zijn positieve einde te danken heeft. Ja, dat mag de slotsom zijn, daarmee mag elk *Requiem* gerust beginnen. Als het antwoord 'nee' was, als God niet zijn ogen opende voor hen wier ogen voor altijd gesloten zijn, dan lijkt alles zinloos, over en uit. Maar de psalmen getuigen, hoe vertwijfeld ook, van het tegendeel: 'Wat is dan de mens, dat Gij aan hem denkt? (...) Toch hebt Gij hem bijna een god gemaakt en hem met glorie en luister gekroond' (Psalm 8). En dan zijn er de hartstochtelijke, visionaire getuigenissen van Paulus met betrekking tot de 'opstanding der doden', zoals in de eerste brief aan de gemeente van Korinte (15:50-55): 'Wij zullen veranderd worden in een ondeelbaar ogenblik. (...) Dood, waar is uw overwinning?' 'En niemand valt of hij valt in uw handen,' schreef Oosterhuis in een bekend gebed.

Deze tekst van Job komt in lied 7 terug, als afsluiting van de opening en als scharnier naar de 'dienst van het woord'.

In dit eerste lied speelt de melodie van het gregoriaanse introitusgezang *Requiem aeternam* al een belangrijke rol en zal ook in de volgende zangen en aan het eind terugkeren.

*Uit: het Woord ten geleide van Kees Kok in:
'Requiem. Een lied op leven en dood'
Huub Oosterhuis en Stijn van der Loo (muziek)
uitgeverij Lannoo, 2008*